

V Bruseli 24. septembra 2020
(OR. en)

11048/20

EF 223
ECOFIN 835

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Jordi AYET PUIGARNAU, riaditeľ, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	24. septembra 2020
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2020) 591 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNE MU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Stratégia v oblasti digitálnych financií pre EÚ

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2020) 591 final.

Príloha: COM(2020) 591 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 24. 9. 2020
COM(2020) 591 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Stratégia v oblasti digitálnych financií pre EÚ

1. Kontext

Budúcnosť financií je digitálna: spotrebitelia aj podniky čoraz častejšie využívajú digitálny prístup k finančným službám, inováční účastníci trhu zavádzajú nové technológie a dochádza k zmene existujúcich obchodných modelov. Digitálne financie pomohli občanom a podnikom aj pri zvládaní bezprecedentnej situácie, ktorá nastala v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19. Vďaka online overovaniu identity si napríklad spotrebitelia môžu otvárať účty a využívať viaceré finančné služby na diaľku. V predajniach sa čoraz častejšie využívajú digitálne alebo bezkontaktné platby a výrazne stúpla miera nákupov online (elektronického obchodu). Vďaka riešeniam, ktoré prinášajú finančné technológie, sa rozšíril a urýchlil prístup k úverom vrátane úverov podporovaných vládou v reakcii na krízu spôsobenú ochorením COVID-19. Zároveň stúpla dôležitosť bezpečnej a spoľahlivej prevádzky digitálnych infraštruktúr, keďže sa zvýšil počet ľudí využívajúcich finančné služby online a samotní zamestnanci finančného sektora pracujú na diaľku.

Ak doteraz existovali ešte nejaké pochybnosti, dnes už je to jasné: digitálne financie ponúkajú množstvo možností a ľudia aj podniky v Európe sú na ne pripravení.

Európa musí tento fakt naplno využiť v rámci svojej stratégie obnovy pri naprávaní spoločenských aj hospodárskych škôd, ktoré spôsobila pandémia¹. Digitálne technológie budú mať pri opätovnom spúšťaní a modernizácii európskeho hospodárstva vo všetkých odvetviach zásadný význam. Európa sa vďaka nim posunie vpred ako globálny digitálny hráč. Zároveň je potrebné chrániť používateľov finančných služieb pred rizikami, ktoré vyplývajú z čoraz intenzívnejšieho využívania digitálnych financií.

Podpora digitálnej transformácie v rámci EÚ je kľúčovou prioritou Komisie, ako to uviedla začiatkom roka² a nedávno v súvislosti s plánom obnovy³. Európsky finančný sektor môže vychádzať z mnohých inovačných projektov realizovaných v mnohých členských štátoch a zo svojho vedúceho postavenia v oblastiach ako digitálne platobné technológie. Využívanie digitálnych financií prispeje k celkovej digitálnej transformácii nášho hospodárstva a spoločnosti. Prinesie to výrazné výhody pre spotrebiteľov aj podniky.

Na základe kľúčových trendov v oblasti digitálnej inovácie (2. oddiel) sa v tomto oznámení stanovuje strategický cieľ pre digitálne financie v Európe (3. oddiel) a štyri priority spolu so súvisiacimi činnosťami, ktoré plánujeme podniknúť, aby sme umožnili spotrebiteľom a podnikom využívať výhody digitálnych financií a zároveň zmierniť súvisiace riziká (4. oddiel). Toto oznámenie vychádza z Akčného plánu pre finančné technológie na rok 2018⁴ a práce európskych orgánov dohľadu (ESA). Zohľadňujú sa v ňom aj ohlasy na naše verejné konzultácie a osvetové podujatia o digitálnych financiách, ktoré sa konali

¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Správny čas pre Európu: náprava škôd a príprava budúcnosti pre ďalšie generácie, COM(2020) 456 final, 27.5. 2020.

² Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Formovanie digitálnej budúcnosti Európy, COM(2020) 67 final, 19.2.2020.

³ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Správny čas pre Európu: náprava škôd a príprava budúcnosti pre ďalšie generácie, COM(2020) 456 final.

⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Akčný plán pre finančné technológie, COM(2018) 109 final, 8.3.2018.

v prvej polovici roka 2020⁵, správa Európskeho parlamentu o digitálnych financiách⁶, správa expertnej skupiny pre regulačné prekážky brániace finančným inováciám (ROFIEG)⁷, odporúčania fóra na vysokej úrovni pre úniu kapitálových trhov⁸ a Stratégia pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu⁹.

Platobné služby zohrávajú v oblasti digitálnych finančných služieb kľúčovú úlohu, pretože sú na špici inovácií a sú nevyhnutné na podporu digitálneho hospodárstva. Digitálne platobné riešenia umožňujú jednotlivcom aj spoločnostiam vykonávať transakcie bezpečne a efektívne. Sú nevyhnutné pre platby v kamenných a elektronických obchodoch, platby účtov, splácanie úverov alebo hypoték, prevod peňazí, vyplácanie miezd alebo dôchodkov. Ako také si vyžadujú konkrétne opatrenia v relevantných oblastiach politiky, ktoré sú rozpracované v oznámení s názvom Stratégia EÚ pre retailové platby uverejnenom spoločne s týmto oznámením.¹⁰

2. Súvislosti: trendy v oblasti digitálnych inovácií

Digitálna transformácia hospodárstva priniesla zmenu pre inovácie a obchodné modely aj v rámci finančných služieb.

Inovácie majú čoraz častejšie digitálnu podobu, čo umožňuje firmám ľahší rast. Inovácie čoraz častejšie znamenajú nové produkty, procesy alebo obchodné modely vyvinuté na základe digitálnych technológií. Z čisto podpornej funkcie sa systémy informačných technológií (IT) v kombinácii s vhodným softvérom pre mnohé firmy stali hlavným pilierom obchodných činností. Je to kvôli tomu, že digitalizácia ponúka značné množstvo nových príležitostí, keďže digitálne siete a dátové služby vo všeobecnosti uľahčujú úspory z rozsahu, čím umožňujú poskytovať viac kvalitatívnych služieb pri nižších nákladoch.

Inovačné cykly sa zrýchľujú a stávajú sa otvorenejšími a kolaboratívnejšími. Digitálne technológie a aplikácie sa čoraz častejšie vytvárajú v modulárnej podobe tak, aby dokázali navzájom komunikovať cez aplikačné programovacie rozhrania (API). Vďaka tomu možno služby lepšie prispôbovať dopytu zákazníkov. Zároveň vzniká viac príležitostí na

⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/digital-finance-outreach-2020_sk

⁶ Správa s odporúčaniami pre Komisiu o digitálnych financiách: vznikajúce riziká v kryptoaktívach – regulačné výzvy a výzvy v oblasti dohľadu v oblasti finančných služieb, inštitúcií a trhov [2020/2034(INL)],

[https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034\(INL\)&l=en](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?reference=2020/2034(INL)&l=en)

⁷ Dňa 13. decembra 2019 expertná skupina pre regulačné prekážky brániace finančným inováciám, ktorú zriadila Európska komisia v júni 2018, uverejnila odporúčania, ako vytvoriť ústretový rámec pre poskytovanie finančných služieb s podporou technológií. https://ec.europa.eu/info/publications/191113-report-expert-group-regulatory-obstacles-financial-innovation_en

⁸ https://ec.europa.eu/info/publications/cmu-high-level-forum_sk

⁹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom „Stratégia pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu“, COM(2020) 103, 10.3.2020 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0103&qid=1588584694745&from=EN>

¹⁰ Oznámenie Komisie Európskemu Parlamentu, Európskej Rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom „Stratégia pre retailové platby v Európe, COM(2020) 592.

experimentovanie a spoluprácu medzi rôznymi subjektmi. To môže mať viacero dôsledkov pre spôsob poskytovania finančných služieb.

Údaje spoločne s infraštruktúrou IT sa stávajú kľúčovým prvkom pre inovácie. Údaje sú dnes pre finančné služby dôležitejšie než kedykoľvek predtým. Dostupnosť digitálnych údajov umožňuje presnejšie predpovedať budúce udalosti, a tým aj prispôbovať poskytované služby. Analýzou zlúčeného súboru údajov sa získa lepší prehľad ako pri analýze každého súboru údajov samostatne. Hospodárske úžitky vyplývajúce z konkrétneho súboru údajov sú vyššie, keď k nim má prístup viacero strán naraz. Okrem toho treba na maximalizovanie hodnoty údajov využívať aj súvisiace technológie. Infraštruktúra IT je v čoraz väčšej miere umiestňovaná na cloud, čo znamená, že je schopná ponúkať vysoký stupeň prevádzkovej flexibility a jednoduchší prístup k pokročilým technológiám na spracovanie údajov. V súvislosti s týmto vývojom zároveň vyvstávajú dôležité nové problémy v oblasti ochrany spotrebiteľov a zodpovedného využívania ich údajov.

Súčasne dochádza aj k zmenám trhových štruktúr. V Európe vzniká množstvo úspešných finančnotechnologických startupov. Etablované firmy od základov prepracúvajú svoje obchodné modely, často v spolupráci s finančnotechnologickými spoločnosťami. Veľké aj malé technologické spoločnosti zintenzívňujú aktivitu v oblasti finančných služieb. Tento vývoj spôsobuje zmenu v povahe rizík pre spotrebiteľov, používateľov a finančnú stabilitu a môže negatívne ovplyvniť aj hospodársku súťaž v oblasti finančných služieb.

3. Náš strategický cieľ: aktívne využívať digitálne financie v prospech spotrebiteľov a podnikov

Európa a jej finančný sektor sa musia chopiť týchto trendov a všetkých príležitostí, ktoré ponúka digitálna revolúcia.

Európa musí rozvíjať digitálne financie v čele so silnými hráčmi na európskom trhu.

Naším cieľom je sprístupniť výhody digitálnych financií pre európskych spotrebiteľov a podniky.

Európa by mala pri podpore digitálnych financií vychádzať z európskych hodnôt a spoľahlivej regulácie rizík.

Pri našich konzultáciách so zainteresovanými stranami po celej Európe sa preukázala rozsiahla a silná podpora tohto cieľa v najrôznejších oblastiach:

- Využívaním digitálnych financií sa zaktivizujú inovácie a vzniknú príležitosti na **vytváranie lepších finančných produktov pre spotrebiteľov** vrátane ľudí, ktorí v súčasnosti nemajú k finančným službám prístup. **Odomknú sa nové spôsoby smerovania finančných prostriedkov do podnikov v EÚ, najmä do MSP.**
- Posilnením digitálnych financií by sa preto **podporila stratégia hospodárskej obnovy Európy a jej širšia hospodárska transformácia.** Tým by sa otvorili nové kanály na mobilizáciu finančnej podpory pre **zelenú dohodu a novú priemyselnú stratégiu pre Európu.**

- Keďže digitálne financie presahujú hranice, majú zároveň **potenciál priniesť posilnenie integrácie finančných trhov v bankovej únii a únii kapitálových trhov**¹¹, a tým posilniť európsku hospodársku a menovú úniu.
- A napokon, silný a dynamický európsky digitálny finančný sektor by **posilnil schopnosť Európy zachovať a posilniť našu otvorenú strategickú autonómiu v oblasti finančných služieb**, a tým aj našu schopnosť regulovať a kontrolovať finančný systém s cieľom chrániť finančnú stabilitu Európy a naše hodnoty.

V ďalšom oddiele sa uvádzajú štyri priority zamerané na dosiahnutie tohto strategického cieľa, ktorými sa budeme riadiť po zvyšok tohto mandátu, a súbor sprievodných opatrení.

4. Štyri priority pre digitálnu transformáciu finančného sektora EÚ

So zreteľom na uvedené trendy a ciele a na podporu prevažnej väčšiny respondentov, ktorí sa zúčastnili na verejných konzultáciách, ktoré tvoria podklad tejto stratégie¹², sa opatrenia EÚ na podporu digitálnej transformácie budú až do roku 2024 opierať o štyri priority.

Prvou prioritou je vysporiadať sa s rozdrobenosťou na digitálnom jednotnom trhu pre finančné služby, umožniť tak európskym spotrebiteľom prístup k cezhraničným službám a pomôcť európskym firmám pôsobiacim v oblasti finančných služieb rozšíriť ich digitálne operácie (4.1). Mnohé firmy potvrdili, že je pre ne kľúčové rozšíriť ich pôsobenie za hranice, pretože vývoj online služieb je nákladný, ale ich reprodukcia je lacná a často je potrebné zavádzať ich vo veľkom rozsahu. Pri väčšom potenciálnom cezhraničnom trhu je jednoduchšie získať finančné prostriedky potrebné na vývoj takýchto služieb. Spotrebiteľia tak získavajú skutočný prístup k cezhraničným službám. Firmy, ktoré dosiahnu potrebný rozsah, môžu takéto služby poskytovať za nižšiu cenu a vo vyššej kvalite.

Druhou prioritou je zabezpečiť, aby regulačný rámec EÚ uľahčoval digitálne inovácie v záujme spotrebiteľov a efektívnosti trhu (4.2). Inovácie založené na technológii distribuovanej databázy transakcií (DLT) alebo umelej inteligencii, prípadne také, ktoré ich využívajú, majú potenciál zlepšovať finančné služby pre spotrebiteľov a podniky. Regulačný rámec pre finančné služby by mal zabezpečiť ich zodpovedné využívanie v súlade s hodnotami EÚ. Rozsiahlejšie, rýchlejšie, otvorenejšie a kolaboratívnejšie inovačné cykly si vyžadujú pravidelné preskúmanie a prispôbovanie právnych predpisov EÚ týkajúcich sa finančných služieb a jej postupov dohľadu, aby sa zaručilo, že podporujú digitálne inovácie a zostávajú primerané a relevantné s ohľadom na vyvíjajúce sa trhové prostredie.

Treťou prioritou je vytvoriť európsky priestor pre finančné údaje na podporu inovácií založených na údajoch, a to na základe európskej dátovej stratégie a vrátane vylepšeného prístupu k údajom a ich spoločnému využívaniu v rámci finančného sektora (4.3)¹³. EÚ zabezpečila, aby spoločnosti vrátane finančných firiem zverejňovali

¹¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Únia kapitálových trhov pre ľudí a podniky – nový akčný plán, COM(2020) 590.

¹² https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2020-digital-finance-strategy_sk.

¹³ Oznámenie Komisie Európskemu Parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Európska dátová stratégia, COM(2020) 66 final, 19.2.2020.

komplexné finančné aj nefinančné informácie o svojich operáciách a produktoch. Zároveň stála v čele iniciatívy na sprístupnenie spoločného využívania údajov o platobných účtoch v rámci revidovanej smernice o platobných službách. Vďaka ďalším krokom na vylepšenie spoločného využívania údajov a otvorenosti medzi odvetviami aj v rámci nich bude v súlade s pravidlami o ochrane údajov a hospodárskej súťaži možné v rámci finančného sektora naplno prijať inovácie založené na údajoch. Tým sa podnikní vytváranie inovačných produktov pre spotrebiteľov a podniky a podporia sa širšie ciele v relevantných oblastiach politiky, napríklad vytvorenie jednotného trhu s údajmi. Zároveň to prispeje k uľahčeniu prístupu k údajom potrebným na smerovanie finančných prostriedkov na podporu udržateľných investícií.

Štvrtou prioritou je riešiť nové problémy a riziká spojené s digitálnou transformáciou (4.4). Finančné systémy sa presúvajú do digitálnych prostredí s rozdrobenými ekosystémami, ktoré zahŕňajú poskytovateľov prepojených digitálnych služieb, na ktorých sa finančné nariadenia a dohľad vzťahujú iba čiastočne. Digitálne financie môžu preto pre existujúce regulačné a dozorné rámce predstavovať väčší problém pri zabezpečovaní finančnej stability, ochrany spotrebiteľov, integrity trhu, spravodlivej hospodárskej súťaže a bezpečnosti. Ak chceme zabezpečiť poskytovanie lepších finančných produktov pre spotrebiteľov a podniky s využitím digitálnych financií, tieto riziká treba riešiť. Komisia bude preto venovať osobitnú pozornosť princípu „**rovnaká činnosť, rovnaké riziko, rovnaké pravidlá**“, v neposlednom rade aj so zámerom zaručiť rovnaké podmienky pre existujúce finančné inštitúcie a nových účastníkov trhu.

V rámci všetkých týchto štyroch priorít bude Komisia venovať osobitnú pozornosť **propagácii nových príležitostí, ktoré digitálne financie ponúkajú spotrebiteľom, a ochrane spotrebiteľov vo všetkých náležitých smeroch.** Osobitne sa bude dbať na súlad s pravidlami na ochranu údajov, najmä so všeobecným nariadením o ochrane údajov¹⁴ (GDPR).

Komisia sa zároveň zaväzuje naďalej úzko spolupracovať s našimi medzinárodnými partnermi, keďže výhody digitálnych financií možno najlepšie využiť vtedy, keď sa ich zavádzanie opiera o medzinárodné zásady a normy.

4.1.Odstraňovanie rozdrobenosti na digitálnom jednotnom trhu

Stratégia v oblasti digitálnych financií vychádza z príležitostí, ktoré ponúka jednotný trh, s cieľom umožniť spotrebiteľom a firmám využívať výhody digitálnych finančných služieb. Dobré fungujúci jednotný trh pre digitálne finančné služby pomôže zlepšiť prístup k finančným službám pre spotrebiteľov a retailových investorov v EÚ prostredníctvom inovativejších, rozmanitejších a inkluzívnejších bankových, investičných a poisťovacích služieb.

- *Umožnenie interoperabilného využívania digitálnych identít v rámci celej EÚ*

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

Do roku 2024 by mala EÚ zaviesť spoľahlivý právny rámec, ktorý by umožnil používanie interoperabilných riešení v oblasti digitálnej identity, vďaka ktorým by mohli noví zákazníci získať rýchly a jednoduchý prístup k finančným službám („uzatváranie zmluvných vzťahov“). Tento rámec by sa mal opierať o harmonizovanejšie pravidlá na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a o revidovaný rámec týkajúci sa elektronickej identifikácie a dôveryhodných služieb pre elektronické transakcie (nariadenie e-IDAS)¹⁵. Mal by umožňovať opätovné používanie údajov zákazníkov na základe udelenia ich informovaného súhlasu, ktorý by sa opieral o plne transparentné informovanie o dôsledkoch a vplyvoch takéhoto opätovného použitia.

Nedávne opatrenia na obmedzenie pohybu ukázali dôležitosť plynulého fungovania digitálnych finančných služieb z pohľadu interakcie spotrebiteľov a podnikov na diaľku. Než však uzatváranie zmluvných vzťahov na diaľku v oblasti finančných služieb začne fungovať účinne a hladko, čaká nás ešte veľa práce. Tieto postupy musia fungovať v domácom aj cezhraničnom prostredí, v plnom súlade s požiadavkami v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a s cieľom uľahčiť dodržiavanie ďalších vstupných regulačných požiadaviek, ako je napríklad posúdenie spôsobilosti zákazníka pre určité investičné produkty. Komisia uľahčí bezpečný priebeh uzatvárania zmluvných vzťahov na diaľku medzi poskytovateľmi finančných služieb a ich zákazníkmi v rámci EÚ v troch krokoch.

Po prvé, Komisia dnes vyzýva Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA), aby v úzkej spolupráci s ďalšími európskymi orgánmi dohľadu do 3. štvrtroka 2021 vypracovali príslušné usmernenia. Ich cieľom je zabezpečiť väčšiu konvergenciu prvkov súvisiacich s identifikáciou a overovaním potrebnými na účely uzatvárania zmluvných vzťahov a toho, akým spôsobom a v akom rozsahu sa môžu poskytovatelia finančných služieb spoliehať na procesy hĺbkovej analýzy klientov vykonávané tretími stranami vrátane iných poskytovateľov finančných služieb. Komisia sa súbežne spojí s Európskym výborom pre ochranu údajov (EDPB) s cieľom ujasniť si všetky aspekty ochrany údajov v súvislosti s opakovaným používaním údajov na uzatváranie zmluvných vzťahov na iné účely (napr. uzatváranie zmluvných vzťahov s iným poskytovateľom, prístup k iným nebankovým službám).

Po druhé, v rámci nadchádzajúcich legislatívnych návrhov týkajúcich sa nového rámca v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu Komisia bližšie vymedzí a harmonizuje požiadavky týkajúce sa hĺbkovej analýzy klientov s cieľom uľahčiť využívanie inovačných technológií a umožniť plynulé cezhraničné fungovanie bez potreby využívať rôzne procesy alebo zabezpečovať súlad s ďalšími požiadavkami v jednotlivých členských štátoch. Vďaka tomu bude jednoduchšie identifikovať zákazníkov, skontrolovať ich reputáciu a zároveň zaručiť plný súlad s prístupom založeným na posúdení rizika z hľadiska boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. To by bolo možné uskutočniť napríklad stanovením dokladov totožnosti potrebných na určenie totožnosti osoby a objasnením toho, ktoré technológie možno použiť na overenie totožnosti na diaľku. V rámci

¹⁵ Nariadenie (EÚ) č. 910/2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 73 – 114).

revízie pravidiel v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu má Komisia v pláne navrhnúť aj:

- zlepšenie a objasnenie prístupu k údajom s cieľom zlepšiť schopnosť poskytovateľov finančných služieb overiť identitu zákazníka,
- prostredníctvom technických noriem bližšie špecifikovať aspekty týkajúce sa podrobných prvkov na identifikáciu a overovanie na účely uzatvárania zmluvných vzťahov a
- prostredníctvom technických noriem podrobnejšie rozvinúť využívanie tretích strán pri plnení požiadaviek týkajúcich sa hĺbkovej analýzy klientov vrátane záležitostí, ktoré súvisia so zodpovednosťou, transparentnosťou a etickým používaním.

Tieto technické normy budú vychádzať z usmernení EBA uvedených v prvom bode.

Komisia navyše v rámci plánovanej revízie nariadenia e-IDAS zvažuje zvýšenie jeho účinnosti, rozšírenie platnosti na súkromný sektor a podporu dôveryhodných digitálnych identít pre všetkých Európanov. Výsledkom revízie nariadenia bude nadčasový regulačný rámec podporujúci jednoduchý, dôveryhodný a bezpečný systém na správu totožnosti v digitálnom priestore v rámci celej EÚ.

Na základe týchto opatrení a v súvislosti s prácou, ktorú vykonáva v oblasti otvoreného finančníctva (pozri oddiel 4.3), Komisia zamýšľa umožniť integráciu ďalších prvkov, ktoré by umožňovali využívanie digitálnej identity napríklad na uzatváranie zmluvných vzťahov s inými finančnými inštitúciami. Mohlo by to zahŕňať napríklad prvky súvisiace s vhodnosťou investora alebo úverovým profilom zákazníka.

- *Uľahčenie rozširovania digitálnych finančných služieb v rámci celého jednotného trhu*

Do roku 2024 by mala vo všetkých oblastiach so silným potenciálom pre digitálne finančníctvo platiť zásada režimu povolení v zahraničí (tzv. *passportingu*) a jednotného kontaktného miesta pre udeľovanie licencií. Firmy by mali mať možnosť spoľahnúť sa na úzku spoluprácu medzi vnútroštátnymi sprostredkovateľmi inovácií zabezpečujúcimi dohľad, ktorí sú zoskupení v rámci Európskeho fóra sprostredkovateľov inovácií (*European Forum of Innovation Facilitators, EFIF*), a novou platformou EÚ pre digitálne finančníctvo.

Dlhodobou zásadou v rámci jednotného trhu je, že spotrebitelia a podniky by mali mať skutočný prístup k cezhraničným službám, ktoré poskytujú firmy so sídlom a dohľadom v inom členskom štáte, v súlade so spoločne dohodnutými pravidlami („*passporting*“). Všetky ostatné prekážky cezhraničného poskytovania takýchto služieb by mali byť obzvlášť v prípade digitálnych služieb nepodstatné. Ako však zdôraznili mnohí respondenti v rámci verejných konzultácií, finančnotechnologické firmy v EÚ môžu často poskytovať služby len vo svojej vlastnej krajine alebo poskytujú len obmedzený prístup k svojim digitálnym platformám pre zákazníkov so sídlom vo vybratých jurisdikciách EÚ. Hlavným dôvodom je rozličný regulačný rámec v jednotlivých krajinách, z čoho vyplývajú pre prevádzkovateľov aktívnych vo viacerých krajinách nepomerne náklady na dodržiavanie predpisov.

Komisia tento regulačný rámec upravuje tak, aby sa zaviedla možnosť *passportingu* pre kľúčové oblasti relevantné pre digitálne finančníctvo. V rámci nariadenia o kolektívnom

financovaní, ktoré schválili spoluzákonodarcovia v decembri 2019, sa zavedú spoločné pravidlá a passporting pre rôzne typy služieb kolektívneho financovania vrátane sprostredkovania úverov a v rámci dnešných návrhov Komisie o kryptoaktívach budú navrhnuté spoločné pravidlá a passporting pre vydavateľov kryptoaktív a poskytovateľov súvisiacich služieb. Komisia zváži aj relevantnosť passportingu pre iné oblasti, napríklad v súvislosti s preskúmaním prudenciálnej regulácie nebankových úverov, pričom bude venovať náležitú pozornosť pravidlám na ochranu spotrebiteľov (pozri oddiel 4.4). Zároveň preskúma možné spôsoby, ako umožniť certifikáciu technických riešení, ktoré majú firmám pomôcť s plnením povinností v oblasti dodržiavania regulačných predpisov („regulačné technológie“¹⁶) a pri podpore spoločného prístupu v uvedenej oblasti vrátane interoperability. Pri praktickom uplatňovaní passportingu je zároveň potrebná úzka spolupráca domovských a hostiteľských orgánov dohľadu, aby sa zabezpečilo konzistentné presadzovanie a uplatňovanie spoločne dohodnutých pravidiel. Komisia vyzýva európske orgány dohľadu (ESA), aby pokračovali vo svojej práci na podporu spolupráce a konvergenzie dohľadu a aby zintenzívnili svoje úsilie v tejto oblasti.

V stratégii pre retailové platby sa okrem toho stanovuje, ako Komisia zamýšľa riešiť viaceré konkrétne regulačné problémy v oblasti platieb, napríklad existujúce postupy, pri ktorých dochádza k odmietaniu zahraničných čísel účtu IBAN („diskriminácia na základe IBAN“).

V rámci reakcií na konzultácie sa takisto ukázalo, že zainteresované strany stále prikladajú veľký význam práci sprostredkovateľov inovácií zabezpečujúcich dohľad, ako sú centrá inovácií a experimentálne regulačné prostredia, a to aj v súvislosti s cezhraničným stykom. Komisia bude spoločne s európskymi orgánmi dohľadu pracovať na posilnení inovačnej siete, ktorú poskytuje Európske fórum sprostredkovateľov inovácií (EFIF)¹⁷. Zároveň bude podporovať vnútroštátnych sprostredkovateľov inovácií, napríklad prostredníctvom programu na podporu štrukturálnych reforiem¹⁸. Komisia bude s EFIF spolupracovať najmä na tom, aby do polovice roka 2021 mohla ponúknuť procedurálny rámec na spustenie cezhraničného testovania a ďalších mechanizmov na sprostredkovanie interakcie firiem s orgánmi dohľadu z rôznych členských štátov.

Na podporu spolupráce súkromných a verejných zainteresovaných strán zriadi Komisia v spolupráci s EFIF novú platformu EÚ pre digitálne finančníctvo. Nová platforma bude slúžiť ako prostriedok na nepretržitú online interakciu, pričom tento nový digitálny finančný ekosystém sa bude opierať o pozitívnu spätnú väzbu prijatú po informovaní o digitálnych financiách. Zároveň poskytne rozhranie pre EFIF, vnútroštátnych sprostredkovateľov inovácií a vnútroštátne postupy na elektronické udeľovanie licencií. Neskôr ju možno rozvinúť na širšiu platformu na spoluprácu a dátový priestor, ktorý by mohli využívať

¹⁶ Regulačné technológie: Regulačné technológie sú podmnožinou finančných technológií zameranou na také technológie, ktoré uľahčujú efektívnejšie a účinnejšie plnenie regulačných požiadaviek oproti súčasným možnostiam.

¹⁷ Fórum EFIF bolo zriadené v reakcii na spoločné oznámenie ESA z januára 2019 týkajúce sa experimentálnych regulačných prostredí a centier inovácií, v rámci ktorého bola identifikovaná potreba opatrenia na podporu výraznejšej koordinácie a spolupráce medzi sprostredkovateľmi inovácií s cieľom podporiť rozširovanie finančných technológií v rámci jednotného trhu.

¹⁸ Program na podporu štrukturálnych reforiem (SRSP) je program EÚ, ktorý poskytuje prispôbenú podporu všetkým krajinám EÚ na účely inštitučných a administratívnych reforiem a reforiem na podporu rastu.

subjekty v rámci odvetvia alebo orgány dohľadu na testovanie inovácií. Platforma bude navrhnutá tak, aby bola oprávnená na potenciálne financovanie z programu Digitálna Európa, ktorý bude podporovať zavádzanie platforiem na spoluprácu pri rozsiahlejšom využívaní digitálnych technológií.

Na dohľad nad digitálnymi financiami je potrebná zvýšená spolupráca rôznych orgánov. Súčasťou EFIF preto budú nad rámec finančného sektora napríklad zástupcovia Európskeho výboru pre ochranu údajov (EDPB), útvarov Komisie zodpovedných za presadzovanie pravidiel hospodárskej súťaže a príslušných vnútroštátnych orgánov. Títo zástupcovia sa budú zúčastňovať na zasadnutiach EFIF ako pozorovatelia s cieľom diskutovať o problémoch, ktoré vzniknú v dôsledku inovačných obchodných modelov spájajúcich finančné a nefinančné služby.

Na dohľad nad digitálnymi financiami sú potrebné dôležité nové zručnosti. Komisia bude naďalej pomáhať zvyšovať technické zručnosti orgánov dohľadu, okrem iného prostredníctvom laboratória EÚ pre finančné technológie¹⁹. Komisia je zároveň pripravená v spolupráci s vnútroštátnymi orgánmi navrhnúť ciele programy pomoci. To možno zrealizovať napríklad pomocou programu na podporu štrukturálnych reforiem²⁰.

Kľúčové opatrenia

Komisia v roku 2021 v rámci širšej iniciatívy v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu na účely harmonizácie pravidiel pre uzatváranie zmluvných vzťahov so zákazníkmi, a s ohľadom na nadchádzajúcu revíziu nariadenia e-IDAS, navrhne **zaviest' interoperabilný cezhraničný rámec pre digitálne identity**.

Komisia preskúma potrebu zavedenia **d'alších harmonizovaných režimov na vydávanie licencií a passporting**, bude **spolupracovať s európskymi orgánmi dohľadu na posilnení EFIF** a vytvorí **platformu EÚ pre digitálne finančníctvo** na podporu spolupráce medzi súkromnými a verejnými zainteresovanými stranami.

4.2. Prispôbenie regulačného rámca EÚ s cieľom podporiť digitálne inovácie

Cieľom stratégie v oblasti digitálnych financií je zabezpečiť, aby bol regulačný rámec EÚ pre finančné služby pripravený na digitálny vek. To znamená okrem iného umožniť používanie inovačných technológií a dosiahnuť zlučiteľnosť rámca s prevládajúcimi najlepšimi postupmi v oblasti tvorby a zavádzania softvéru. Mnohí respondenti vyjadrili počas verejných konzultácií názor, že pravidlá EÚ by mali byť technologicky neutrálnejšie, prístupnejšie inováciám, mali by sa dať rýchlejšie prispôbiť inováciám a zároveň naďalej dodržiavať všetky pravidlá, ktoré zaručujú ich bezpečné fungovanie a ochranu používateľov.

¹⁹ Laboratórium EÚ pre finančné technológie bolo zriadené na základe Akčného plánu pre finančné technológie na rok 2018 a združuje poskytovateľov služieb, finančné inštitúcie a orgány dohľadu na účely hĺbkových analýz špecifických technológií alebo aplikácií.

²⁰ Program na podporu štrukturálnych reforiem (SRSP) je program EÚ, ktorý poskytuje prispôbenú podporu všetkým krajinám EÚ na účely inštitučných a administratívnych reforiem a reforiem na podporu rastu.

- *Umožnenie fungovania trhov EÚ s kryptoaktívami a tokenizovanými finančnými nástrojmi*

EÚ by mala do roku 2024 zaviesť komplexný rámec, ktorý umožní využívanie distribuovanej databázy transakcií (DLT) a kryptoaktív vo finančnom sektore. Zároveň by mala riešiť riziká súvisiace s týmito technológiami.

Kryptoaktíva a nimi súvisiace blockchajny môžu pre finančné odvetvie priniesť významné príležitosti: potenciálne lacné a rýchle platby, najmä pri cezhraničných a medzinárodných transakciách, nové možnosti financovania pre MSP a efektívnejšie kapitálové trhy. Úžitkové tokeny možno využiť na poskytovanie prístupu k decentralizovaným blockchainovým sieťam a stablecoiny môžu slúžiť na podporu platieb stroj-stroj v odvetviach mobility, energetiky a v spracovateľskom priemysle. Tieto možnosti však prinášajú aj riziká, preto by mali podliehať náležitej regulácii a dohľadu.

Komisia dnes predkladá sprievodný legislatívny návrh²¹ k tejto stratégii. V návrhu sa objasňuje uplatňovanie existujúcich pravidiel EÚ na kryptoaktíva, zavádza sa pilotný režim pre kryptoaktíva, na ktoré sa tieto pravidlá vzťahujú, a stanovuje sa nový právny rámec EÚ pre kryptoaktíva, na ktoré sa tieto pravidlá nevzťahujú, na základe taxonómie vymedzených rozličných druhov kryptoaktív. Do poslednej kategórie patria úžitkové tokeny a špecializované pravidlá na reguláciu konkrétnych rizík ohrozujúcich finančnú stabilitu a menovú suverenitu v súvislosti s tokenmi naviazanými na konkrétne aktíva (nazývanými aj „stablecoiny“), ktoré slúžia na platobné účely. Ďalšími výkladovými usmerneniami týkajúcimi sa uplatňovania existujúcich pravidiel sa zvýši zrozumiteľnosť právnych predpisov, čo umožní zvýšenie efektívnosti finančného sektora prostredníctvom širšieho využívania distribuovanej databázy transakcií (DLT) na kapitálových trhoch, a zároveň zachovanie bezpečnostných pravidiel a vysokej úrovne ochrany používateľov.

S ohľadom na prebiehajúcu prácu Bazilejského výboru Komisia zároveň zväži aktualizáciu prudenciálnych pravidiel pre kryptoaktíva v držbe finančných firiem. Komisia preskúma aj možnosti využitia DLT na zlepšenie činností zameraných na získavanie kapitálu MSP.

Digitálne technológie majú potenciál aj pre centrálné banky, ktoré ich môžu použiť na vytvorenie digitálnych mien centrálnych bánk ako digitálnej alternatívy k hotovosti a ako katalyzátora nepretržitých inovácií v oblasti platieb, financií a obchodu. Ako sa uvádza v stratégii pre retailové platby, Komisia podporuje prácu centrálnych bánk, najmä ECB, ktoré zvažujú vydanie retailovej digitálnej meny centrálnych bánk (CBDC) dostupnej pre širokú verejnosť, a súčasne ochranu eurovej hotovosti ako zákonného platidla.

A nakoniec, v snahe podporiť rozvoj investícií do DLT s nízkymi alebo nulovými emisiami a internetu vecí, sa Komisia v spolupráci s platformou pre udržateľné financovanie bude usilovať do roku 2021 integrovať tieto odvetvia do taxonómie udržateľného financovania.

- *Podpora spolupráce a používania infraštruktúry cloud computingu*

²¹ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o trhoch s kryptoaktívami, ktorým sa mení smernica (EÚ) 2019/1937 [COM(2020) 593] a návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o pilotnom režime pre tržové infraštruktúry založené na technológii distribuovanej databázy transakcií [COM(2020) 594].

S pomocou cloud computingu je oveľa jednoduchšie rýchlo a flexibilne sa rozširovať a prejsť na modulárnu architektúru IT, ktorá podporuje spoluprácu a je najvhodnejšia pre digitálne aplikácie vlastné pre cloud. Na uľahčenie tohto prechodu a zabezpečenie toho, aby banky a finančné služby v EÚ mohli využívať výhody vyplývajúce z používania cloudových služieb vo vysoko bezpečnom prostredí orientovanom na zákazníka, Komisia dnes navrhuje rámec dozoru pre najdôležitejších poskytovateľov IKT vo finančnom sektore²², ktorí sú tretími stranami, napríklad poskytovateľov cloudových služieb. S ohľadom na vysoko koncentrovaný trh Komisia v dátovej stratégii EÚ navrhla, že do konca roka 2022 spustí aj európsky trh cloudových služieb, ktorý bude zahŕňať celú škálu ponuky cloudových služieb. Vďaka tomuto trhu sa zjednoduší prístup k alternatívnym poskytovateľom cloudových služieb, a to aj vo finančnom sektore.

Komisia bude zároveň podporovať spoluprácu prostredníctvom ďalšieho posunu k regulácii založenej na aktivitách (pozri oddiel 4.4). Očakáva sa, že ďalšie opatrenia týkajúce sa politiky cloudu, ktoré budú zamerané na zvýšenie hospodárskej súťaže a plynulosti trhu na základe už dostupných samoregulačných kódexov správania vyvinutých v rámci odvetvia v súvislosti so zmenou poskytovateľov cloudových služieb a prenosom údajov, budú podporovať prijímanie cloudu vo finančnom sektore. Komisia požiadala Agentúru EÚ pre kybernetickú bezpečnosť (ENISA), aby vypracovala systém na certifikáciu kybernetickej bezpečnosti pre cloudové služby v súlade s aktom o kybernetickej bezpečnosti, ktorý podporí dôveru vo využívanie cloudu najmä v rámci finančných služieb a finančnými regulačnými orgánmi. Ďalšie kroky môžu zahŕňať opatrenia na uľahčenie prechodu na modulárnu IT architektúru a na umožnenie spolupráce s ostatnými aktérmi. Takéto vzťahy možno podporovať aj v rámci digitálnej finančnej platformy EÚ (pozri oddiel 4.1), ktorá bude spájať etablované spoločnosti a nové subjekty na trhu.

- *Podpora investícií do softvéru prispôbením prudenciálnych pravidiel týkajúcich sa nehmotného majetku*

V rámci digitálnej transformácie musí finančné odvetvie investovať značné prostriedky do softvéru. V súčasnosti sa prudenciálny prístup k investíciám do softvéru v jednotlivých jurisdikciách líši, pričom pre európske banky platia prísnejšie kapitálové požiadavky ako pre banky v iných jurisdikciách. V záujme uľahčenia prechodu na viac digitalizovaný bankový sektor Komisia čoskoro prijme regulačné technické predpisy, ktoré v súčasnosti pripravuje EBA.

- *Podpora využívania nástrojov umelej inteligencie*

Komisia má do roku 2024 v spolupráci s európskymi orgánmi dohľad za cieľ zabezpečiť jednoznačnosť očakávaní v oblasti dohľadu o tom, ako by sa mal právny rámec týkajúci sa finančných služieb vzťahovať na aplikácie umelej inteligencie.

²² Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o digitálnej prevádzkovej odolnosti finančného sektora a o zmene nariadení (ES) č. 1060/2009, (EÚ) č. 648/2012, (EÚ) č. 600/2014 a (EÚ) č. 909/2014 [COM(2020) 595].

Najdôležitejším prísľubom najnovších nástrojov umelej inteligencie je zvýšenie dostupnosti prognóz. Vďaka tomu by mohli firmy ušetriť náklady. Postupný nárast presnosti a spoľahlivosti prediktívnej technológie môže viesť k vyvíjaniu produktívnejších obchodných modelov a nových spôsobov hospodárskej súťaže. Na strane spotrebiteľa môže využívanie aplikácií umelej inteligencie umožniť firmám poskytovať lepšie a viac prispôsobené služby s nižšími nákladmi. V niektorých prípadoch by to mohlo zároveň znamenať prístup k finančným službám pre ľudí, ktorí ho doteraz nemali.

Ako sa uvádza v bielej knihe o umelej inteligencii, Komisia podporí využívanie umelej inteligencie tým, že navrhne výrazné investície na úrovni EÚ a nový súvisiaci regulačný rámec odrážajúci naše európske hodnoty.

Prevažná väčšina účastníkov verejných konzultácií mala pocit, že finančný sektor EÚ potrebuje usmernenie na úrovni EÚ zamerané na používanie aplikácií umelej inteligencie vo finančníctve a regulačné zaobchádzanie s nimi. Finančné odvetvie poukazovalo na nedostatočnú právnu zrozumiteľnosť toho, ako pravidlá EÚ vplývajú na túto oblasť. Zákazníci uvádzali nedostatočné pochopenie a transparentnosť v súvislosti so získavaním konkrétnych výsledkov, obavy zo zaujatosti a zneužívania profilovania, ako aj problémy so spochybnením výsledkov získaných pomocou umelej inteligencie. Orgány dohľadu uvádzali nedostatočnú odbornosť a zrozumiteľnosť toho, ako sa musia uplatňovať konkrétne pravidlá EÚ (napr. pokiaľ ide o vysvetliteľnosť modelov umelej inteligencie).

Komisia na základe toho vyzve európske orgány dohľadu a ECB, aby preskúmali možnosť vytvorenia regulačného usmernenia a usmernenia v oblasti dohľadu v súvislosti s využívaním aplikácií umelej inteligencie vo finančníctve. Toto usmernenie by malo byť v súlade s plánovaným návrhom nového regulačného rámca pre umelú inteligenciu, ktorý sa plánuje na rok 2021. Európske orgány dohľadu budú vychádzať aj z práce, ktorú nedávno začali v tejto oblasti vrátane poradenstva expertnej skupiny pre digitálnu etiku, ktorú zriadil Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov. Európske orgány dohľadu by sa mali usilovať zabezpečiť jednoznačnosť očakávaní v oblasti dohľadu a zmierňovanie rizík, aby sa riešenia s využitím umelej inteligencie mohli aplikovať vo finančnom sektore EÚ bezpečným, zdravým a etickým spôsobom. Pokiaľ ide o všeobecnejšie výzvy súvisiace s používaním nástrojov umelej inteligencie v súlade s všeobecným nariadením o ochrane údajov²³ alebo s rizikami kolúzneho správania prostredníctvom nástrojov umelej inteligencie na nastavenie ceny, tieto budú východiskom pre postup nadväzujúci na bielu knihu Komisie o umelej inteligencii.

- *Zabezpečenie priebežne aktualizovaného nadčasového legislatívneho rámca*

Cieľom Komisie je prostredníctvom pravidelných revízií právnych predpisov a výkladových usmernení zabezpečiť, aby regulačný rámec EÚ pre finančné služby nepredpisoval ani nezakazoval používanie konkrétnych technológií a zároveň sa naďalej dodržiavali regulačné ciele.

²³ Počas konzultácií sa poukázalo na mnohé výzvy, pri ktorých by efektívnemu používaniu nástrojov umelej inteligencie mohli brániť zásady všeobecného nariadenia o ochrane údajov, ako je napríklad anonymita údajov, právo byť zabudnutý, práva týkajúce sa pravidiel automatizovaného rozhodovania, minimalizácie údajov a obmedzenia účelu.

Regulačná neistota je prekážkou v rozvoji inovácií vo finančnom sektore a môže škodiť spotrebiteľom aj investorom. Okrem hlavných problémov, ktoré sa spomínajú v tejto stratégii, začlení Komisia relevantné aspekty digitálnych financií do všetkých plánovaných revízií právnych predpisov.

Keďže digitálne inovácie neustále napredujú, je pravdepodobné, že sa budú objavovať stále nové regulačné otázky. Komisia bude pravidelne organizovať konferenciu s názvom Šírenie informácií v oblasti digitálnych financií (*Digital Finance Outreach*) s cieľom identifikovať potenciálne problémy. Na základe toho bude poskytovať usmernenia k výkladu regulačného rámca EÚ prostredníctvom pravidelných výkladových oznámení. Prvým výkladovým oznámením, ktoré bude vydané v roku 2021, sa doplnia príslušné legislatívne návrhy Komisie a zabezpečí sa väčšia jasnosť pri zaobchádzaní s kryptoaktívami.

Kľúčové opatrenia

Komisia dnes navrhuje **nový legislatívny rámec EÚ pre kryptoaktíva** vrátane tokenov naviazaných na konkrétne aktíva (nazývaných aj „stablecoiny“) a úžitkových tokenov.

Komisia prostredníctvom pravidelných revízií zabezpečí, aby sa odstránili potenciálne významné regulačné prekážky brániace inováciám, ktoré vyplývajú z právnych predpisov týkajúcich sa finančných služieb. Pravidelne bude poskytovať **výkladové usmernenia týkajúce sa toho, ako sa majú existujúce právne predpisy v oblasti finančných služieb uplatňovať na nové technológie.**

4.3. Podpora inovácií s využitím údajov v oblasti financií prostredníctvom vytvorenia spoločného priestoru pre finančné údaje

Komisia vo svojej novej Európskej dátovej stratégii²⁴ zdôraznila potrebu lepšieho prístupu k údajom a ich spoločného využívania v rámci EÚ, aby sa vytvoril rozsiahlejší prístup k verejným aj súkromným údajom v prospech ľudí, podnikov a širšieho verejného záujmu. V rámci tohto úsilia a v úzkej súvislosti s aktivitami v ďalších odvetviach chce Komisia vytvoriť spoločný priestor pre finančné údaje prostredníctvom viacerých konkrétnejších opatrení, ktoré sa uvádzajú v tomto oddiele. Cieľom Komisie je pomôcť integrovať európske kapitálové trhy, nasmerovať investície do udržateľných činností, podporovať inovácie a priniesť efektívnosť pre spotrebiteľov aj podniky. Komisia v úzkej spolupráci s európskymi orgánmi dohľadu vytvorí skupinu odborníkov na údaje, ktorí budú mať poradnú funkciu v súvislosti s technickými aspektmi vytvárania spoločného priestoru pre finančné údaje.

- *Uľahčenie digitálneho prístupu ku všetkým regulovaným finančným informáciám v reálnom čase*

Do roku 2024 by sa mali informácie, ktoré sa majú zverejniť na základe právnych predpisov EÚ o finančných službách, uverejňovať v štandardizovanom a strojovo čitateľnom formáte. Komisia v rámci akčného plánu únie kapitálových trhov zavedie

²⁴ Oznámenie Komisie Európskemu Parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Európska dátová stratégia, COM(2020) 66 final, 19.2.2020.

infraštruktúru EÚ na zjednodušenie prístupu ku všetkým verejne dostupným zverejneným informáciám týkajúcim sa kapitálových trhov.

Finančné inštitúcie sú v súčasnosti povinné zverejňovať veľké množstvo finančných informácií. V súvislosti s digitalizáciou má Komisia v úmysle zabezpečiť, aby sa regulované informácie poskytovali v elektronických strojovo čitateľných formátoch. Pokiaľ ide o zverejňovanie informácií, Komisia má v úmysle zabezpečiť, aby sa finančné informácie, ktoré sú už zverejňované spoločnosťami cez národné registre, považovali v kontexte smernice o otvorených dátach za súbory údajov s vysokou hodnotou. Okrem toho bude Komisia navrhovať legislatívne zmeny právnych predpisov EÚ týkajúcich sa finančných služieb, pre ktoré sa požaduje systematické zverejňovanie informácií v strojovo čitateľných formátoch, pričom prvým bude návrh týkajúci sa kryptoaktív. V súvislosti s úniou kapitálových trhov podporí Komisia vývoj infraštruktúry a interoperability EÚ na účely uľahčenia prístupu ku všetkým verejne dostupným zverejneným informáciám. Táto infraštruktúra bude navrhnutá tak, aby bola oprávnená na potenciálne financovanie z nového programu Digitálna Európa, ktorý bude podporovať rozvoj digitálnych kapacít EÚ na podporu zavádzania nových technológií a prístupu k nim.

- *Podpora inovačných nástrojov IT na uľahčenie podávania správ a dohľadu*

Cieľom EÚ je do roku 2024 zaviesť potrebné podmienky, za ktorých bude možné používať inovačné technológie vrátane nástrojov využívajúcich regulačné technológie (RegTech)²⁵ a technológie dohľadu (SupTech)²⁶, ktoré budú slúžiť regulovaným subjektom na podávanie správ na účely dohľadu a príslušným orgánom na vykonávanie dohľadu. Zároveň by sa malo podporovať spoločné využívanie údajov medzi orgánmi dohľadu. Na základe výsledkov kontroly vhodnosti požiadaviek na podávanie správ na účely dohľadu²⁷ Komisia spoločne s európskymi orgánmi dohľadu v roku 2021 vypracuje stratégiu pre údaje v oblasti dohľadu s cieľom zabezpečiť, aby i) požiadavky na podávanie správ na účely dohľadu (vrátane vymedzenia pojmov, formátov a procesov) boli jednoznačné, zosúladené, harmonizované a vhodné na automatizované podávanie správ, ii) sa naplno využívali dostupné medzinárodné normy a identifikátory vrátane identifikátora právnickej osoby a iii) údaje poskytované na účely dohľadu boli predkladané v strojovo čitateľných elektronických formátoch a dali sa jednoducho kombinovať a spracovávať. Tým sa uľahčí využívanie nástrojov s regulačnými technológiami na podávanie správ a nástrojov s technológiami dohľadu na analýzu údajov príslušnými orgánmi.

Cieľom Komisie je zabezpečiť aj to, aby boli kľúčové časti regulácie EÚ dostupné na spracovanie prirodzeného jazyka, boli strojovo čitateľné a vykonateľné, a vo všeobecnosti uľahčiť tvorbu a vykonávanie požiadaviek na podávanie správ. Bude podporovať aj používanie moderných IT nástrojov na spoločné využívanie informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi a orgánmi EÚ. Prvým krokom, ktorý Komisia vykonala v oblasti podávania správ

²⁵ Regulačné technológie: Regulačné technológie sú podmnožinou finančných technológií zameranou na také technológie, ktoré uľahčujú efektívnejšie a účinnejšie plnenie regulačných požiadaviek oproti súčasným možnostiam.

²⁶ Technológie dohľadu: Technológie dohľadu sú podmnožinou finančných technológií, v rámci ktorej sa využívajú inovačné technológie na podporu dohľadu. Pomáhajú orgánom dohľadu digitalizovať podávanie správ a regulačné procesy.

²⁷ https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2017-supervisory-reporting-requirements_sk.

v strojovo čitateľnej a vykonateľnej forme, bolo spustenie pilotného projektu pre obmedzený súbor požiadaviek na podávanie správ.

- *Podpora spoločného využívania údajov medzi podnikmi vo finančnom sektore EÚ a mimo neho (otvorené finančníctvo)*

EÚ by do roku 2024 mala mať zavedený rámec pre otvorené finančníctvo v súlade s dátovou stratégiou EÚ, plánovaným aktom o údajoch a aktom o digitálnych službách. Tento krok sa bude koordinovať s revíziou smernice o platobných službách.

Revidovaná smernica o platobných službách predstavovala dôležitý krok smerom k zdieľaniu a využívaniu údajov (na základe súhlasu zákazníka) bankami a externými poskytovateľmi s cieľom vytvoriť nové služby („otvorené finančníctvo“). Komisia začne v roku 2021 revíziu smernice o platobných službách vrátane posúdenia jej rozsahu pôsobnosti.

Otvorené finančníctvo môže viesť k lepším finančným produktom, lepšie cielenému poradenstvu a lepšiemu prístupu pre spotrebiteľov a zvýšeniu efektivity transakcií medzi podnikmi. Vďaka prístupu k väčšiemu množstvu údajov o zákazníkoch by zároveň poskytovatelia služieb mohli ponúkať personalizovanejšie služby, ktoré by boli lepšie prispôbené špecifickým potrebám zákazníkov. Vyvážený regulačný rámec zameraný na spoločné využívanie údajov o finančných produktoch bude môcť finančný sektor naplno využívať financie založené na údajoch a účinne chrániť dotknuté osoby, ktoré musia mať nad svojimi údajmi plnú kontrolu.

Komisia preto do polovice roka 2022 navrhne právne predpisy zamerané na širší rámec pre otvorené finančníctvo. Bude sa opierať o nadchádzajúcu iniciatívu zameranú na prístup k údajom vrátane plánovaného aktu o údajoch a aktu o digitálnych službách²⁸. Komisia už vykonáva revíziu svojej politiky hospodárskej súťaže s cieľom zabezpečiť jej pripravenosť na digitálny vek²⁹. V tejto súvislosti takisto určí, či sú potrebné opatrenia konkrétne pre toto odvetvie, aby sa zabezpečil spravodlivý prístup k platformám pre všetkých poskytovateľov finančných služieb. Komisia v súlade so svojím vyhlásením v rámci stratégie pre retailové platby preskúma iniciatívy na úrovni EÚ s cieľom riešiť aktuálne problémy, ktorým čelia poskytovatelia platobných služieb v rámci snahy o prístup k anténam na komunikáciu na krátku vzdialenosť (NFC), ktoré sú dostupné na niektorých mobilných platformách (napríklad na telefónoch alebo tabletoch) a slúžia na účinné bezkontaktné platby. Rámec pre otvorené finančníctvo bude vychádzať aj z uvedených iniciatív týkajúcich sa digitálnej identity.

²⁸ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12417-Digital-Services-Act-deepening-the-Internal-Market-and-clarifying-responsibilities-for-digital-services>

²⁹ Komisia v súčasnosti vykonáva revíziu pravidiel, ktoré sa vzťahujú na horizontálne a vertikálne dohody, ako aj revíziu oznámenia o vymedzení trhu. Okrem toho Komisia v júni 2020 spustila verejné konzultácie s cieľom posúdiť, či môže byť potrebný nový nástroj hospodárskej súťaže na riešenie jej štrukturálnych problémov, ktoré súčasné pravidlá hospodárskej súťaže nedokážu vyriešiť najúčinnším spôsobom. Viac informácií o týchto postupoch preskúmania možno nájsť na webovej lokalite Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž: <https://ec.europa.eu/competition/consultations/open.html>.

Kľúčové opatrenia

Komisia zmení právne predpisy EÚ tak, aby zabezpečila dostupnosť zverejňovaných informácií v štandardizovaných a strojovo čitateľných formátoch, a zriadi **infraštruktúru pre zverejňovanie informácií financovaných zo strany EÚ**.

Komisia v roku 2021 predstaví **stratégiu pre údaje v oblasti dohľadu**.

Komisia do polovice roka 2022 predstaví legislatívny návrh **nového rámca pre otvorené finančníctvo**, ktorý bude vychádzať zo širších iniciatív týkajúcich sa prístupu k údajom a bude s nimi v plnom súlade.

4.4. Riešenie problémov a rizík spojených s digitálnou transformáciou

Digitálnu transformáciu finančného sektora sprevádzajú určité problémy a riziká. Niektoré z nich majú prierezový charakter s ohľadom na samotné digitálne prostredie, iné súvisia konkrétnejšie s jednotlivými iniciatívami v príslušných oblastiach politiky uvedenými vyššie.

- *Zaručenie finančnej stability, ochrana investorov a spotrebiteľov na základe zásady „rovnaká činnosť, rovnaké riziko, rovnaké pravidlá“*

EÚ by mala do roku 2024 vytvoriť nadčasovú formu prudenciálnej regulácie, regulácie týkajúcej sa správania a dohľadu s ohľadom na nový finančný ekosystém vrátane tradičných regulovaných finančných inštitúcií a poskytovateľov technológií ponúkajúcich finančné služby.

Veľké aj malé technologické spoločnosti čoraz častejšie vstupujú do finančných služieb, či už priamo alebo nepriamo. Hoci mnohí poskytovatelia technológií v súčasnosti už ponúkajú platby a súvisiace služby, respondenti, ktorí sa zapojili do verejných konzultácií Komisie, očakávajú, že sa bude ďalej rozvíjať poskytovanie ďalších finančných služieb, ako sú úvery, poisťky a správa aktív pre zákazníkov a podniky. Veľké technologické spoločnosti často pôsobia aj ako sprostredkovatelia, keďže ponúkajú balíčky rôznych služieb a produktov aj so súvisiacimi finančnými službami, ako sú platby, financovanie alebo poistenie, a stávajú sa tak trhmi pre finančné služby. Finančné služby môžu rýchlo rozšíriť medzi svoju širokú používateľskú základňu a radikálne tak zmeniť trhové štruktúry, čo niekedy nepriaznivo vplýva na hospodársku súťaž. A nakoniec, veľké technologické spoločnosti ponúkajú aj mnohé riešenia s využitím digitálnych technológií, ktoré sa používajú pri poskytovaní finančných služieb, vrátane hardvéru, softvéru a cloudových riešení pre finančné odvetvie.

Technologické spoločnosti sa preto s najvyššou pravdepodobnosťou stanú neoddeliteľnou súčasťou finančného ekosystému a väčšina respondentov v rámci verejných konzultácií očakáva v dôsledku toho nárast rizík. Je dôležité venovať pozornosť všetkým týmto rizikám, nie len tým, ktoré ovplyvňujú zákazníkov (poisťníkov, investorov a vkladateľov), ale aj rozsiahlejším problémom s finančnou stabilitou a hospodárskej súťaži v rámci trhov s finančnými službami. Takéto problémy sú významné z hľadiska poskytovania služieb technologickými spoločnosťami aj prístupu spotrebiteľov a podnikov k finančným službám, ako aj z hľadiska potenciálnych účinkov presahovania medzi finančnými a nefinančnými časťami zmiešaných skupín. V tejto súvislosti je potrebné, aby boli regulácia a dohľad

primerané, založené na zásade „rovnaká činnosť, rovnaké riziko, rovnaké pravidlá“ a aby sa venovala primeraná pozornosť rizikám subjektov s významným podielom na trhu.

Okrem toho technológia prispieva k narúšaniu už začlenených hodnotových reťazcov pre konkrétnu finančnú službu. Zatiaľ čo finančné služby boli tradične ponúkané jedným poskytovateľom, vďaka digitálnym technológiám sa firmy môžu špecializovať na konkrétnu časť hodnotového reťazca. Tým sa zvyšuje hospodárska súťaž a môže sa zvýšiť aj efektívnosť. Zároveň sa však hodnotové reťazce komplikujú, takže pre orgány dohľadu je ťažšie zachovať si prehľad o rizikách v rámci hodnotového reťazca, najmä ak sa na zúčastnené subjekty vzťahujú odlišné regulačné rámce a rámce dohľadu.

Tam, kde je to potrebné, Komisia prispôsobí existujúce právne rámce EÚ týkajúce sa správania a prudenciálne rámce tak, aby boli naďalej zárukou finančnej stability a chránili zákazníkov v súlade so zásadou „rovnaká činnosť, rovnaké riziko, rovnaké pravidlá“. Komisia bude počas tohto procesu podľa potreby spolupracovať s ECB, národnými centrálnymi bankami a príslušnými orgánmi.

Po prvé, ako sa stanovuje v stratégii pre retailové platby, Komisia vykoná revíziu smernice o platobných službách a smernice o elektronických peniazoch.

Po druhé posúdi, ako zabezpečiť komplexný dohľad nad rozdrobenejšími hodnotovými reťazcami a nad novými poskytovateľmi finančných služieb. Jednou možnosťou, ktorá sa uvádza v návrhu týkajúcom sa kryptoaktív prezentovanom spolu s touto stratégiou, je vytvoriť kolégium orgánov dohľadu pre každý ekosystém daného hodnotového reťazca v oblasti finančných služieb. Tým by sa zlepšila spolupráca a zabezpečilo by sa, že žiadne riziko nezostane ignorované.

Po tretie Komisia preskúma spôsoby, akými možno zabezpečiť, aby bol prudenciálny rámec dohľadu dostatočne široký na to, aby zachytil riziká vyplývajúce z poskytovania finančných služieb platformami a technologickými firmami a z technicko-finančných konglomerátov a skupín. Na tento účel Komisia preskúma, či ustanovenia týkajúce sa dohľadu nad skupinou v právnych predpisoch EÚ týkajúcich sa finančných služieb, ako je napríklad smernica o finančných konglomerátoch, majú dostatočne širokú a flexibilnú inštitucionálnu pôsobnosť na to, aby sa dali prispôbiť neustále sa meniacej štruktúre finančného trhu bez ohľadu na podnikovú štruktúru a hlavné činnosti skupiny. Doplnkový dohľad nad skupinovými rizikami obsiahnutý v smernici o finančných konglomerátoch by takisto mohol byť jedným zo spôsobov na posilnenie spolupráce medzi odvetvovými orgánmi dohľadu s cieľom získať všeobecný prehľad o balíkoch finančných služieb ponúkaných rôznymi poskytovateľmi.

Po štvrté Komisia zvažuje, či je potrebné, aby legislatívne návrhy obsahovali riešenia potenciálnych rizík vyplývajúcich z potenciálnych operácií poskytovania veľkých úverov zo strany firiem mimo bankového rámca, ktoré môžu mať za následok mikro- aj makroprudenciálne riziká.

Na účely prípravy týchto krokov Komisia žiada európske orgány dohľadu o radu, ako riešiť problémy súvisiace so zásadou „rovnaká činnosť, rovnako riziko, rovnaké pravidlá“, roztrieštenejšie hodnotové reťazce, rozsah pôsobnosti rámca dohľadu a prudenciálne riziká súvisiace s nebankovými úvermi, a o potrebných právnych úpravách rozhodne do polovice roka 2022.

- *Ochrana spotrebiteľov a verejného záujmu*

EÚ musí do všetkých opatrení prijatých na vykonávanie tejto stratégie začleniť cieľ zameraný na priebežné posilňovanie postavenia spotrebiteľov a ich ochranu, aby sa zaručilo, že môžu za bezpečných podmienok využívať širší prístup k inovačným produktom a službám. Súbežne musí napredovať aj ochrana verejného záujmu pred rizikom prania špinavých peňazí, financovania terorizmu a akýmkoľvek iným neprimeraným finančným správaním vrátane daňových únikov.

V digitálnom svete majú spotrebiteľia a investori prístup k väčšiemu rozsahu finančných služieb vrátane lacnejších a inovativejších služieb. Vďaka interoperabilným digitálnym identitám bude k týmto produktom možný jednoduchší diaľkový a cezhraničný prístup. Medzi účastníkmi verejných konzultácií zároveň panovala všeobecná zhoda, že tým, že technologické spoločnosti získavajú trhovú podiel v oblasti finančných služieb, vznikajú pre spotrebiteľov ďalšie riziká, medzi ktoré môžu patriť aj neželané dôsledky potenciálneho zníženia hospodárskej súťaže.

Komisia začlení cieľ uľahčiť prístup spotrebiteľov k finančným službám pri súčasnom riešení rizík, ktoré im hrozia, do vykonávania všetkých prvkov tejto stratégie. Z tohto hľadiska zohráva významnú úlohu najmä nový rámec na bezpečnú identifikáciu na diaľku, ktorý sa spomína v oddiele 4.1, jednoduchší prístup k zverejňovaným informáciám a nový rámec pre otvorené finančníctvo, o ktorom sa píše v oddiele 4.3.

Komisia posúdi, či a akým spôsobom je možné vylepšiť ochranu zákazníkov a aspekty správania v rámci viacerých právnych predpisov EÚ tak, aby sa v nich zohľadnili nové digitálne spôsoby poskytovania finančných služieb. Súčasťou odvetvového rámca pre finančné služby je viacero pravidiel na ochranu spotrebiteľov a osobných údajov vrátane pravidiel týkajúcich sa vykonávania činnosti, zverejňovania informácií, úverovej bonity alebo poradenstva. V smernici o poskytovaní finančných služieb na diaľku sa stanovujú ďalšie požiadavky týkajúce sa predaja finančných služieb na diaľku. V súvislosti s plánovanými revíziami právnych predpisov bude Komisia systematicky posudzovať, či sú pravidlá na ochranu spotrebiteľov a regulačný rámec na boj proti praniu špinavých peňazí, financovaniu terorizmu a akémukoľvek inému neprimeranému finančnému správaniu vrátane daňových únikov prispôsobené digitálnemu svetu, a v prípade potreby navrhne zmeny právnych predpisov.

A nakoniec, aby sa zabezpečila informovanosť európskych spotrebiteľov o týchto príležitostiach a napĺňanie potenciálu digitálnych finančných produktov a služieb v boji proti finančnému vylúčeniu, Komisia je pripravená pomôcť s financovaním programov finančnej gramotnosti zameraných na digitalizáciu, ktoré budú realizovať členské štáty, napríklad prostredníctvom služby na podporu štrukturálnych reforiem. Komisia zároveň dôkladne zváži digitálny aspekt opatrení týkajúcich sa finančnej gramotnosti navrhnutých v akčnom pláne únie kapitálových trhov³⁰.

³⁰ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Únia kapitálových trhov pre ľudí a podniky – nový akčný plán, COM(2020) 590.

- *Posilnenie digitálnej operačnej odolnosti*

Posilnenie digitálnej operačnej odolnosti účastníkov finančných trhov je dôležitým prierezovým opatrením. To sa ešte viac prejavilo pri zvýšenej intenzite využívania digitálnych a diaľkových technológií v dôsledku ochorenia COVID-19. EÚ si nemôže odvoliť žiadne spochybňovanie operačnej odolnosti a bezpečnosti svojej digitálnej finančnej štruktúry a služieb. Zároveň je potrebné minimalizovať riziko krádeže finančných prostriedkov klientov alebo ohrozenia ich údajov. Spolu s touto stratégiou Komisia dnes predkladá návrh, ktorého cieľom je zlepšiť operačnú odolnosť finančného sektora. Tým sa dopĺňa prebiehajúca revízia smernice o bezpečnosti sietí a informačných systémov.³¹

Kľúčové opatrenia

Komisia **do polovice roka 2022 navrhne potrebné úpravy existujúceho právneho rámca pre finančné služby s ohľadom na ochranu spotrebiteľa a prudenciálne pravidlá** zamerané na ochranu koncových používateľov digitálnych financií, zaručenie finančnej stability, ochranu integrity finančného sektora EÚ a zaručenie rovnakých podmienok pre všetkých.

Komisia dnes predkladá návrh **nového rámca EÚ na posilnenie digitálnej operačnej odolnosti**.

5. Záver

V tejto stratégii sa identifikujú kľúčové priority a ciele pre digitálne financie v Európe na najbližšie štyri roky na základe výstupu z rozsiahlych kontaktov so zainteresovanými stranami.

Na účely splnenia týchto cieľov sa Komisia zaväzuje prijať viacero dôležitých opatrení.

Okrem toho je nutná úzka spolupráca medzi súkromnými zainteresovanými stranami, vnútroštátnymi orgánmi a EÚ. Komisia na základe osvetových podujatí v oblasti digitálnych financií nabáda spotrebiteľov, podniky, zabehnuté finančné firmy, nové finančnotechnologické spoločnosti a ich zamestnancov, aby sa aktívne podieľali na vykonávaní tejto stratégie. Komisia bude spolupracovať so zákonodarcami a skupinou orgánov dohľadu na európskej aj vnútroštátnej úrovni. Členské štáty a vnútroštátne orgány dohľadu by mali pokračovať vo svojich početných inovačných iniciatívach a rozširovať ich, aby sa rozšírili ich účinky aj mimo vnútroštátnych trhov a zahŕňali jednotný trh EÚ ako celok.

Ak bude Európa postupovať jednotne, môže sa stať lídrom v oblasti digitálnych financií, podporiť tak hospodársku obnovu a priniesť výhody pre ľudí a podniky v Európe.

³¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148 zo 6. júla 2016 o opatreniach na zabezpečenie vysokej spoločnej úrovne bezpečnosti sietí a informačných systémov v Únii (Ú. v. EÚ L 194, 19.7.2016, s. 1).